

Stanowisko
Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności

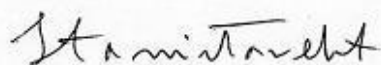
z dnia 27 kwietnia 2016 r.

w sprawie konieczności i warunków rozwoju spółdzielczości w Polsce

1. W tym roku minie dwusetna rocznica powstania pierwszej organizacji o charakterze spółdzielczym jaką było utworzone przez Stanisława Staszica Hrubieszowskie Towarzystwo Rolnicze. Przyczyniło się ono do łagodzenia występujących wówczas problemów społecznych. Mimo ogromnego postępu, współczesna cywilizacja wciąż przynosi wiele zagrożeń społecznych. Dla ich rozwiązywania potrzebna jest nie tylko prywatna, indywidualna działalność gospodarcza, ale także wspólnotowe formy aktywności ludzi oparte na współpracy i współdziałaniu, w tym sprawdzona historycznie spółdzielczość.
2. Jak dowodzą doświadczenia światowe spółdzielnie są również dziś ważnym elementem rozwoju. Dywersyfikując system społeczno-gospodarczy, przyczyniają się do poprawy jego stabilności oraz podnoszą poziom bezpieczeństwa społecznego. Przez upowszechnianie własności zwiększają partycypację ludzi w procesach gospodarczych, kształtują współodpowiedzialność i budują więzi społeczne. Uruchamiają polski, drobny kapitał dla rozwoju lokalnego. Są dobrą szkołą demokracji i tworzą trwałe wspólnoty. Spółdzielnie, które przetrwały okres transformacji gospodarczej reprezentują piętnaście branż i wchodzą w nowe obszary. Szczególną rolę spełniają jednak w rolnictwie i przetwórstwie rolnym, mieszkalnictwie, bankowości, ograniczaniu wykluczenia społecznego oraz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Potencjał polskiej spółdzielczości, pomimo znacznej redukcji, jest wciąż znaczący. Wytwarzają one ok. 1,5% PKB, oferują znaczny zakres usług, zatrudniają 300 tys. pracowników. Spółdzielnie mieszkaniowe to ponad ¼ zasobów mieszkaniowych, a spółdzielczość mleczarska obejmuje 75% rynku mleka. Członkami spółdzielni jest ponad 8 milionów osób.
3. Spółdzielnie stanowią odmienny od spółek kapitałowych model gospodarowania. Jako organizacje członkowskie są zrzeszeniami osób, a nie kapitału. Ich celem jest przysparzanie korzyści członkom, nie zaś maksymalizacja zysków. Swoją działalność opierają na takich wartościach jak: równość, sprawiedliwość, demokracja, solidarność, uczciwość, otwartość i odpowiedzialność społeczna.

- 4 W trakcie prób reformowania spółdzielczości popełniono poważne błędy. Brak zrozumienia specyfiki spółdzielni, koncentracja na nieuniknionych w każdej działalności negatywnych przykładach, czy nieuwzględnianie opinii samych spółdzielni i interesu ich członków, nie powinny mieć więcej miejsca. Usuwanie mankamentów i wzmacnianie demokracji wewnątrzspółdzielczej nie może być pretekstem do osłabiania spółdzielczości i redukowania możliwości jej działania.
- 5 W celu wykorzystania potencjału polskiej spółdzielczości trzeba zbudować systemy wsparcia dla tej formy gospodarowania. Warunki do rozwoju spółdzielni są w Polsce znacząco gorsze od uregulowań w większości krajów UE oraz mniej korzystne od obowiązujących spółki prawa handlowego, głównie z powodu niewłaściwych rozwiązań prawnych i finansowych.
- 6 Rozwój wspólnotowych form działalności wymaga wielu zmian:
- a) prawo spółdzielcze powinno w pełni respektować międzynarodowe zasady spółdzielcze przyjęte i promowane przez MOP, ONZ oraz Komisję Europejską.
 - b) polski system prawny powinien uwzględniać specyfikę spółdzielni, odróżniając je od podmiotów komercyjnych. Wymaga to zmian w ustawie Prawo spółdzielcze oraz ustawach podatkowych, tak by rozwiązania prawne uwzględniały odmiennosc modelu spółdzielczego i nie były mniej korzystne dla spółdzielni niż dla podmiotów prawa handlowego. Należy usankcjonować prawnie spółdzielnie o charakterze wzajemnościowym, ograniczające swoją działalność do członków spółdzielni i zrezygnować z ich podwójnego opodatkowania.
 - c) aktywnosc członków można zwiększyć, odchodząc od opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych przychodów pochodzących z transakcji z członkami. System podatkowy powinien też sprzyjać akumulacji kapitału i tworzeniu funduszy rozwoju, co pozwoli na realizację prorozwojowej strategii i zapewni trwały rozwój.
 - d) potrzebny jest wspólny, spółdzielczo-rządowy program promowania spółdzielczych form gospodarowania, prowadzony w mediach i szkołach.

Przewodniczący Komisji

Andrzej Stanisławek